

Николай Ковачев /ВТУ, В. Търново/

НЯКОИ НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ ФАМИЛНИТЕ ИМЕНА В ДРЯНОВСКО

Много от проблемите за фамилните имена/ФИ/ все още са недо-разработени у нас; малко са и публикуваните материали за имената на отделни села, общини и области. Без това е невъзможно да се разкрие регионалният и националният състав и разпространение на антропонимите и да се създаде бъдещият Български антропонимичен атлас и пълен Антропонимичен речник на България. В помощ на тази национална задача ние изследвахме фамилните имена в бившата Дряновска околия. След като изяснихме техния произход и значение, словообразуване и честотност, стигнахме до следните най-общи резултати и изводи:

Проучването ни обхваща 845 ФИ; според изходната първична основа 609 ФИ, 72,07%, са образувани от лични имена /Аврамов, Александров, Алексиев, Анастасов.../ и 236, или 27,93%, са от прякорно-прозвищни имена /Абалдиев, Арnaudов, Бурмов, Вапцаров.../ От тях 5 ФИ /0,59% са антропоними "копиривщенски тип" на -ек: Брънеков /с. Геша/, Далеков /Дряново/, Додунеков /Дряново/, Кондеков /Балванци/, Мунеков /Балванци/. Този тип има значително разпространение в Троянския край на Средна Северна България.

В словообразователно отношение ФИ принадлежат към три основни общонационални типа:

I. -В	-ОВ:	489 ФИ	57,87 % от всички ФИ
	-ЕВ:	334 ФИ	39,53 %
	Всичко:	823 ФИ	97,40 %
II. -СКИ	-СКИ	4 ФИ	0,47 %
	-ОВ- СКИ	10 ФИ	1,18 %
	-ЕВ- СКИ	6 ФИ	0,71 %
	Всичко:	20 ФИ	2,36 %
III. -ИН		2 ФИ	0,24 %

Първият тип ФИ вземат наставката за притежание-принадлежност -ОВ/-ЕВ в зависимост от твърдия или мек завършек на фамилиеобразуващата основа, изходното лично или прякорно-прозвищно име: -ОВ: Алексов<Алекса, Ани ов<Анил, Банков<Банко, Бошнаков<Бошнака, Войводов<Войвода/та/, Главоков<Главока...; -ЕВ: Алев<Альо, Баев<Байо, Бонев<Боньо, Васев<Васьо ... Мека

наставка -ев вземат ФИ с основа на И, Ч, Ш: Бижев < Бижо, Блажев < Блажо.; Агичев < Агича, Анчев < Анчо, Байчев < Байчо, Белчев < Белчо, Влайчов < Влайчо.; Бишев < Бишо, Галушев < Галуш, Гугушев < Гугуш, Душев < Душо, Пъшев < Пъшо... Срешат се и двойствени форми на -ов и ев: Данов < Дано - Данев < Даньо; Буров < Буро - Бурев < Бурьо; с -дж и дж': Аладжов < Аладжа, Караджов < Караджа и Гаджев < Гаджьо...

С мека наставка -ЕВ са образувани и всички ФИ, чиито основен антропоним завършва на: -ЕИ: Андрей < Андреев, Макавей < Макавеев...; -ИИ: Алѐкскѝ < Алѐксиев, Евгѐний < Евгѐниев, Евстѐтий < Евстѐтиев...; -ИЯ: Драгѝя < Драгѝев, Георгѝя < Георгѝев...; -ОИ: Братѝи < Братѝев.

Фамилните имена на /-ОВ, -ЕВ/ - СКИ обикновено се образуват от изходни:

1. Имена на родове в съответното селище: Бочовски от РИ Бочови /-овци/, Ваклински < Ваклини /-ци/, Владовски < Владони, Далковски, Дуковски, Йоновски, Йорговски, Корейски, Манастирски, Монновски, Стрежковски, Узунски.

2. Имена на селища, откъдето идва носителят: Завевски /от с. Зая/, Колишовски /от мах. Колишовци, Габровско/, Марчовски /от с. Марча, Дряновско/, Пейновски /с. Пейна, Др/, Руневски /с. Руня, Др/, Туркинчевски /с. Туркинча, Др/, Церовски /с. Церова кория, В. Търновско/, Цинговски /с. Цинга, Др/.

3. Имена на жени: Донкин < Донка, Костадинчин < Костадинча 'жена на Костадин'.

Фамилните имена в Дряновско са ценен извор за възстановяване на лични и прякорно-прозвищни имена. Част от тях дават представа за социално-трудовото разслоение на жителите в миналото по занаяти, служба, обществено положение и народност: по занаяти: Абаджиев, Арабаджиев, Бояджиев, Буруджиев, Бъчваров, Вашаров... Халачев, Цигуларов, Шекерджиев, общо 35 ФИ, 4,14 %; по служба: Гавазов, Икономов, Папазов, Сборчиков, Топчиев, Чапанов - 0,59 %; по обществено положение: Войводов, Комитов, Хаджѝев, Челебиев - 0,47 %; по етнична принадлежност: Арнаутов, Гяуров, Молдованов, Унгуров, Урумев - 0,59 %.

Интересно би било проучването на ФИ от Дряновско в сравнение с имената в съседната бивша Габровска, Бялгочка и Беликостърновска околия; това би дало представа за очертаваните се местни регионални фамилни имена и онези, които биха могли да се появяват във всяка община или област.